

Dyrevelferden i Norge 3. tertial 2015

Mattilsynets funn på tilsyn

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

I perioden september-desember 2015 gjennomførte Mattilsynet tilsyn i 3478 dyrehold. På 92 % av disse tilsynene var dyrevelferd tema. Mattilsynet fant få alvorlige brudd på dyrevelferdsloven.

Dyr skal ha det godt

Mattilsynet skal fremme god dyrevelferd og respekt for dyr. Det er dyreholderens ansvar at dyra har det bra. Mattilsynets oppgave er å føre tilsyn med at dyreholderne følger regelverket for dyrevelferd. Dersom en dyreholder bryter loven, har Mattilsynet rett og plikt til å gripe inn. Vi kan ta dyr i midlertidig forvaring, og omklassere eller avlive dem om nødvendig.

Mattilsynet er på tilsyn i all typer dyrehold, med både produksjonsdyr, sportsdyr og kjæledyr. Vi prioriterer å inspisere dyrehold der vi vet at det er stor risiko for brudd på regelverket. Funnene i rapporten viser derfor ikke et gjennomsnitt av norsk dyrehold.

I dyrevelferdsloven heter det blant annet at "enhver som har grunn til å tro at dyr blir utsatt for mishandling eller alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell, skal snarest mulig varsle Mattilsynet eller politiet".

Du kan varsle oss på www.mattilsynet.no dersom du vet om dyr som lider.

Sideoversikt

Sammendrag	4
Hvordan lese tallene i rapporten	5
Antall dyrehold	7
Antall tilsyn	8
Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt	8
Antall tilsynsbesøk i dyrehold hvor dyrevelferd har vært fokusområde	8
Antall dyrehold det er ført tilsyn i	8
Varslet og uvarslet tilsyn	9
Resultater av tilsyn	10
Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket	10
Antall saker der det er funnet avvik fra regelverket	10
Antall registrerte tilfeller av alvorlig vanskjøtsel av dyr	10
Virkemiddelbruk	12
Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholders plikter	12
Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreholder må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet	12
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving i dyrevelferdssaker	12
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og utført avlivingen av dyrevelferdsmessige grunner	13
Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeier må avvikle dyrehold	13
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring	14
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr	14
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr	14
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving av dyr i forvaring	14
Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr	15
Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt	15
Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreeier til Politiet	16
Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven § 33	16
Bekymringsmeldinger	16
Oppfølging av bekymringsmeldinger	16

Sammendrag

Fra og med september til og med desember 2015 gjennomførte Mattilsynet tilsyn i 3478 dyrehold. 91,7 % av tilsynene hadde dyrevelferd som tema. I et flertall av tilsynene har inspektørene våre ikke funnet avvik fra regelverket for dyrevelferd.

Alvorlig vanskjøtsel av dyr forekommer i få tilfeller. I storfebesetninger var det for eksempel totalt 347 saker med avvik. Av disse var det 2 tilfeller med alvorlig vanskjøtsel. I 513 saker ble det ikke funnet noen avvik fra regelverket for dyrevelferd.

Mattilsynet bruker ulike typer virkemidler overfor dyreholdere som bryter regelverket.

Mattilsynet fikk 2767 bekymringsmeldinger fra publikum om dyrevelferd, og 31 % var fulgt opp med inspeksjon innen utgangen av tertialet.

Tallene i rapporten gir et øyeblikksbilde over situasjonen i den delen av norsk dyrehold som Mattilsynet ut fra risikovurderinger har valgt å føre tilsyn i, men gjelder ikke for gjennomsnittet av alle dyrehold. En regelmessig sammenstilling av tallene for våre inspeksjoner, funn og tiltak vil likevel etter hvert gi et godt bilde av dyrevelferden i Norge og hvordan den utvikler seg.

Vi rapporterer funn fra våre tilsyn fordi vi vil sette søkelys på dyrevelferden, øke kunnskapen og bidra til at dyr i Norge får det stadig bedre.

Rapportene kan inneholde periodiske forskyvninger av tall på tvers av tertialer. Dette fordi tilsynsresultater i form av avvik og iverksatte tiltak ikke alltid registreres i vår database umiddelbart etter at tilsynet er utført. Det vil også alltid være en viss risiko for feilregistreringer.

Hvordan lese tallene i rapporten

Det er stor interesse for dyrevelferd og Mattilsynets tilsyn med hold av dyr. Vi får spørsmål fra presse, dyrevelferdsorganisasjoner, publikum og politikere som ønsker tall for Mattilsynets tilsyn. Vi publiserer derfor fra 2015 rapporter som viser omfanget av tilsynsarbeidet vårt rettet mot dyrevelferd, hva vi har funnet, og hva vi har gjort. I tillegg vil vi hvert år publisere en oversikt for hele tilsynsåret.

Denne rapporten kan inneholde periodiske forskyvninger av tall for funn og iverksatte tiltak fordi tilsynsresultatene kan være registrert i ettertid i vår database. Det vil også alltid være en viss risiko for feilregistreringer.

Mattilsynet rapporterer også i andre sammenhenger, for eksempel til ESA/EU. I slike rapporter vil det ligge andre utvalgskriterier til grunn. Dette betyr i praksis at tallene som presenteres i ulike sammenhenger ikke er direkte sammenlignbare. Hvis man ønsker å se på tall over tid for å fange opp tendenser og endringer, må man derfor være bevisst på at tallene man sammenligner må stamme fra samme type rapportering.

Det er også viktig å være klar over at Mattilsynet gjør en risikovurdering når vi velger ut hvilke dyrehold vi skal føre tilsyn med. Slik vurdering blir gjort på grunnlag av både bekymringsmeldinger fra publikum og vår egen kunnskap og erfaring med dyreholdene fra tidligere tilsyn. Dette betyr at vi besøker dyrehold med stor risiko for regelbrudd oftere enn dyrehold med liten risiko. Tallene i rapporten viser et bilde av tilsyn med de dyreholdene vi har plukket ut, og resultatene fra tilsynene. Resultatene av tilsynene er derfor representative for de mest risikoutsatte dyreholdene, men ikke for gjennomsnittet av dyrehold i Norge.

Mattilsynets arbeid er mangfoldig, og begrepsbruken er ikke alltid selvforklarende. En del av tallene i denne rapporten er derfor utdypet med en veiledning som er svært viktig for å unngå feiltolkning av tallene.

Tallene i rapporten baserer seg på data fra våre inspektører som er ute på tilsyn. Inspektørene legger inn sine registreringer i vårt elektroniske saksbehandlingssystem, og rapportene gir oversikt over det som til en hver tid er registrert i systemet. I noen tilfeller går det noe tid fra et tilsyn er gjennomført til alt er ferdig registrert i systemet. Dette har ulike årsaker. Tilsyn som ikke er ferdig registrert på den datoen rapporten tas ut, vil ikke telle med for den aktuelle perioden. Så fremt alt er registrert inn ved årets slutt, kommer disse med i årsoversikten. Dette betyr i praksis at tallene i årsoversikten i noen tilfeller kan være større enn summen av tallene i hver av tertialrapportene.

Tallene vi presenterer vil ikke gi en 100 prosent nøyaktig oversikt over tilsyn og resultater, men må ses på som statistikk som etterhvert kan vise utviklingen over tid.

Du kan finne mer om Mattilsynets arbeid med dyrevelferd på våre nettsider http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrevelferd/

Antall dyrehold

I denne rapporten har noen dyrearter egne kolonner, mens andre kolonner inneholder flere dyrearter eller typer dyrehold.

Kolonne «Andre dyrehold» inkluderer blant annet følgende:

Esel, lama, alpakka, viltoppdrett, dyrepensjonat, forsøksdyrstasjoner, fremvisninger av dyr, karantenestasjoner, dyrebutikker og personer som håndterer levende dyr i forbindelse med avlaving (pelsdyr og slaktedyr).

For dyrehold som er meldepliktige til Mattilsynet, vil tallene være ganske presise. Dette gjelder for eksempel hold av produksjonsdyr. For andre dyrehold inneholder rapporten kun tall for de dyreholdene som er registrert i vårt system gjennom kontakt med Mattilsynet. Dette gjelder blant annet kjæledyr, hobbyfjørfe og en del hestehold.

Kolonnen «Alle dyrehold» viser hvor mange dyrehold som er registrert i vårt system, mens kolonnene markert med bestemte dyrearter viser hvor mange dyrehold som har hver art. Antall tilsynsbesøk er større enn antall dyrehold. Det betyr at noen dyrehold har fått mer enn ett tilsynsbesøk.

Alle												Andre
dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
61122	15645	158	179	5751	14672	1493	20242	2515	15970	4408	339	5130

Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, vil summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall tilsyn

Antall dyrehold det er ført tilsyn i

Alle													Andre
dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold	
3478	860	64	17	375	420	21	573	80	872	419	20	188	

Alle våre tilsyn med dyr har et element av dyrevelferd i seg, fordi vi alltid vil oppdage alvorlige dyrevelferdsproblemer selv om vi i utgangspunktet besøker dyreholdet av andre grunner.

Under følger oversikt over hvor mange av dyreholdene der dyrevelferd var hovedformålet for tilsynet.

Alle													Andre
dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold	
3191	839	64	17	347	401	21	475	69	825	391	19	119	
91,7 %	97,6 %	100 %	100 %	92,5 %	95,5 %	100 %	82,9 %	86,3 %	94,6 %	93,3 %	95,0 %	63,3 %	

Antall tilsynsbesøk i dyrehold totalt

Tallene for tilsynsbesøk vil ofte være større enn tallene for antall dyrehold det er ført tilsyn i. Dette skyldes at man har vært mer enn én gang på inspeksjon i ett eller flere dyrehold.

												Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold	
906	83	17	385	453	23	615	87	956	448	20	203	

Tilsynene som er fremstilt i tabellen under, er tilsynsbesøk der dyrevelferd har vært hovedformålet. Her kan du også se hvor stor andel dette utgjør av alle tilsynsbesøkene i alle dyrehold.

												Andre
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold	
884	81	17	358	431	23	511	73	887	410	19	113	
97,6 %	97,6 %	100 %	93,0 %	95,1 %	100,0 %	83,1 %	83,9 %	92,8 %	91,5 %	95,0 %	55,7 %	

I tillegg til «vanlige inspeksjoner» gjennomfører Mattilsynet en rekke andre typer tilsyn i dyrehold, herunder revisjoner, tilsyn i forbindelse med utstedelse av eksportattester (stort sett hest) og prøveuttak. Tilsyn som kun inkluderer prøveuttak eller utstedelse av eksportattester, er av praktiske grunner ikke inkludert i denne rapporten.

Varslet og uvarslet tilsyn

Et varslet tilsyn er et tilsynsbesøk der dyreholderen på forhånd er gjort oppmerksom på at det vil bli utført tilsyn i dyreholdet. Dette kan f.eks. være for å sikre at det er noen til stede i dyreholdet når vi kommer. Varslingen kan skje fra flere dager til noen timer før tilsynet gjennomføres.

Et uvarslet tilsyn er et tilsynsbesøk der tilsynet har kommet uanmeldt, fordi Mattilsynet ønsker å inspisere uten at dyreholderen får mulighet til å forberede seg. Mattilsynet definerer et tilsyn som uvarslet dersom vi har varslet mindre enn en halv time før vi ankommer dyreholdet. Her kan du se hvor stor andel de uvarslede tilsynene utgjorde av alle tilsynene.

Andre											
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	dyrehold
76,7 %	87,7 %	52,9 %	14,8 %	47,3 %	73,9 %	31,3 %	28,8 %	46,3 %	20,0 %	10,5 %	5,3 %

Mattilsynet har som mål å gjennomføre så mange som mulig av våre tilsyn med dyrevelferd uten varsling.

Resultater av tilsyn

På våre tilsyn ser vi etter om dyreholderne overholder kravene i regelverket. Inspektørene har en liste med kravpunkter som kontrolleres, og registrerer om hvert enkelt av dem er oppfylt eller ikke.

Funnene oppgis med betegnelsene «ok», «ikke tilfredsstillende» og «alvorlig vanskjøtsel av dyr».

Antall saker der det ikke er funnet avvik fra dyrevelferdsregelverket

Antall saker der alle kravpunkter i tilsynet er angitt som «ok».

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre
											dyrehold
606	31	10	286	288	11	313	52	513	221	17	86

Antall saker der det er funnet avvik fra regelverket

Antall saker der ett eller flere kravpunkt er angitt som "Ikke tilfredsstillende".

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre
											dyrehold
262	41	7	70	132	10	185	19	347	184	2	24

Merk at tallene for «ikke tilfredsstillende» ikke sier noe om hvilke bestemmelser det er registrert brudd på, eller graden av alvorlighet. Dette er det ikke mulig å få ut fra databasen vår i form av tallmateriale.

Antall saker med alvorlig vanskjøtsel av dyr

Eksempler på forhold som kommer inn under denne kategorien, er tilfeller der flere dyr er døde eller må avlives på grunn av manglende fôring, vanntilgang og stell.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre
											dyrehold
8	5	0	0	1	0	2	0	2	1	0	0

Virkemiddelbruk

Mattilsynet har ulike former for virkemidler som vi benytter i vår oppfølging overfor dyreholdere som bryter regelverket. Vi deler virkemidlene inn i ulike grupper, herunder veiledning og påpeking av plikt, vedtak og politianmeldelse.

Se følgende nettartikkel for mer forklaring vedrørende våre virkemidler http://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrevelferd/mattilsynets_reaksjonsformer_og_virkemidler_ved_brudd_paa_dyrevelferdsloven.2533

Antall saker der Mattilsynet har påpekt dyreholderens plikter

Andre											dyrehold
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	
100	21	3	49	51	3	142	8	155	46	2	16

Antall saker der det er fattet vedtak om at dyreholderen må gjennomføre tiltak for å rette opp i forholdet

Andre											dyrehold
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	
141	31	5	27	96	5	121	11	249	149	0	12

Tabellen under viser i hvor mange av sakene fra tabellen over det ble fattet vedtak uten forhåndsvarsel (hastevedtak). Dette er en indikasjon på at Mattilsynet har funnet forholdet så alvorlig at det er nødvendig å gjøre tiltak straks.

Andre											dyrehold
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	
38	17	1	5	14	0	29	3	51	13	0	2
27,0 %	54,8 %	20,0 %	18,5 %	14,6 %	0,0 %	24,0 %	27,3 %	20,5 %	8,7 %	0,0 %	16,7 %

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving

Dyreholderen pålegges å avlive dyr innen en gitt frist.

Andre											dyrehold
Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	
5	8	0	1	0	0	3	0	3	4	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak og selv utført avlivingen

Dette kan for eksempel være saker der dyreholderen nekter å gjennomføre pålegg fra Mattilsynet om at dyr skal avlives. I slike tilfeller må Mattilsynet selv sørge for at dyrene avlives.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
21	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1

Antall dyrehold der det er fattet vedtak om at dyreeieren må avvikle dyreholdet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
14	7	0	0	0	2	0	3	0	2	0	0	0

Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonne for «Alle dyrehold».

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om midlertidig forvaring av dyr

I disse sakene tar Mattilsynet ansvar for dyrene og sørger for at de tas vare på av andre fram til det er vurdert hva som skal skje med dyrene videre.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
25	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om omplassering av dyr

Disse sakene er i hovedsak oppfølging av vedtak om midlertidig forvaring.

Omplassering av dyrene er ett av flere mulige resultater i disse sakene. Omplassering betinger at dyreeieren samtykker i dette.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tilbakeføring av dyr

Dette vedtas dersom Mattilsynet vurderer at det er forsvarlig å gi dyr som er tatt i midlertidig forvaring, tilbake til dyreholderen.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
8	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om avliving av dyr i midlertidig forvaring

Dette vedtas når dyrene ikke kan føres tilbake til dyreholdet, men eieren ikke tillater omplassering.

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr kan brukes hvis dyreholderen har brutt regelverket uaktsomt eller med vilje. Fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
8	0	0	0	0	0	0	3	0	5	0	0	0

Antall saker der Mattilsynet har fattet vedtak om tvangsmulkt

Mattilsynet kan bestemme at dyreholderen må betale en mulkt dersom et avvik ikke blir rettet innen en frist Mattilsynet gir. Dersom dyreholderen retter avviket, slipper han å betale mulkten.

Tabellen under viser antall saker med vedtak om løpende tvangsmulkt:

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
4	1	1	1	5	0	5	0	12	1	0	0

Tabellen under viser antall saker med vedtak om engangs tvangsmulkt:

Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Antall dyrehold der Mattilsynet har anmeldt dyreholderen til politiet

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vi minner om at fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Antall dyrehold der Mattilsynet har fattet vedtak om forbud mot aktiviteter etter dyrevelferdsloven §33

Alle dyrehold	Kjæledyr	Mink	Rev	Fjørfe	Hest	Kanin	Sau	Geit	Storfe	Svin	Tamrein	Andre dyrehold
3	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0

Vi minner om at fordi ett dyrehold kan bestå av flere arter, kan summen av hver kolonne være større enn tallet i kolonnen for «Alle dyrehold».

Bekymringsmeldinger

På mattilsynet.no kan publikum legge inn bekymringsmelding. Melderer kan velge å være anonym. Alle bekymringsmeldinger blir vurdert og eventuelt fulgt opp med inspeksjon, og vi ønsker at flest mulig skal benytte seg av denne muligheten dersom de har en mistanke om at dyr lider.

Totalt mottok Mattilsynet 2767 bekymringsmeldinger vedrørende dyrevelferd i tredje tertial 2015.

Oppfølging av bekymringsmeldinger

Under behandling / ny	21 %
Behandlet	
Sendt videre til inspeksjon	31 %
Sendt videre til saksbehandling	5 %
Avviste saker	
Finner ikke eier / virksomhet / mangelfulle opplysninger i meldingen	4 %
Gjelder ikke MTs forvaltningsområde	2 %
Dublett – sak pågår	18 %
Saken er vurdert uten inspeksjon – ingen videre oppfølging nå	19 %